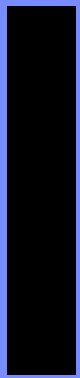
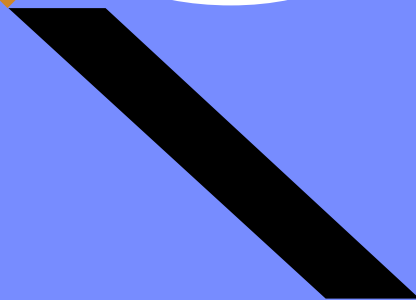
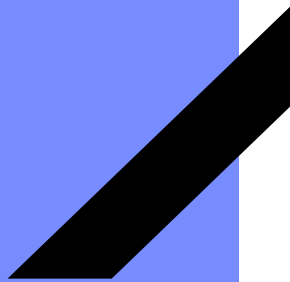

Korzo

Jaarverslag

2019

Inhoudsopgave

Voorwoord	1
Programmering Korzo	3
Dans	3
Muziek	4
Theater & Circus	5
Randprogrammering en workshops	6
Korzo (co)producties	8
De makers	8
Research residenties	9
Aanvullende (co)producties	10
Tournees	17
Jong Korzo	18
Jong Korzo (co)producties	18
Educatie in het primair onderwijs	18
Educatie in het voortgezet onderwijs	19
Crosstown: Broedplaats voor jong danstalent	20
Korzo Festival	24
CaDance festival	24
Here we live and now	25
Cirque Mania	26
Festival Feyerabend	27
Internationalisering	28
Marketing en communicatie	29
Samenwerkingspartners	34
Den Haag Dansstad	34
Partners per discipline	35
Cultureel ondernemerschap	36
Organisatieontwikkeling	38

Voorwoord

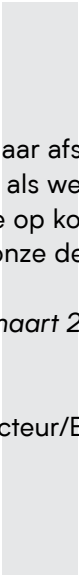
Het jaar 2019 betrof het derde jaar van de Kunstenplanperiode 2017-2020. Een jaar waarin de kleur van de nieuwe leiding zichtbaar werd. Niet alleen achter de schermen door de voorbereidingen die getroffen werden om te komen tot het nieuwe beleidsplan 2021-2024, maar ook zichtbaar door de introductie van Korzo's nieuwe huisstijl. Een frisse ontwerpstyl die zich kenmerkt door de dynamische 'K' van Korzo. Een veranderend lijnenspel dat in verschillende vormen staat voor: onze vizier op nieuwe kunst en makers, het geven van ruimte voor talent en het leggen van verbindingen.

Het toeschrijven naar een nieuw beleidsplan vergt veel van een organisatie, maar geeft ook de mogelijkheid om ruimte te nemen voor reflectie en het aanscherpen dan wel bijstellen van de missie en visie van de organisatie. Korzo heeft in 2019 daar ruimschoots de tijd voor genomen. Door interne brainstormsessies te plannen en de uitkomsten daarvan extern voor te leggen, is Korzo overtuigd dat de nieuw ingeslagen koers past bij de huidige samenleving en daarmee toekomstbestendig is. We gaan voor meer dialoog, meer diversiteit en meer doorstroming. Niet voor niets is ons motto sinds 2020 "Here to move you".

Maar, vlak voor het schrijven van dit voorwoord overkwam onze organisatie, het land en de wereld iets onverwachts. De crisis als gevolg van de COVID-19 pandemie brak uit en liet ons als mensheid realiseren hoe kwetsbaar we zijn. In verband met de overheidsmaatregelen die op 12 maart 2020 werden aangekondigd, was ook Korzo genoodzaakt haar deuren te sluiten en daarmee haar presentatie- en productiefunctie voor onbepaalde tijd neer te leggen. Dit heeft een grote weerslag op de organisatie financieel (zie jaarrekening 2019), maar vooral ook emotioneel. Werknemers die zich ontfemen over hun naasten die getroffen zijn door het virus of die zich zorgen maken over hun persoonlijke financiële situatie. Maar ook artiesten en medewerkers op opdrachtbasis die genoodzaakt worden om bij hun gemeenten aan te kloppen voor aanvullende middelen i.v.m. het wegvallen van opdrachten. En dan niet te vergeten het annuleren van alle voorstellingen van artiesten en gezelschappen die op ons podium vertoond zouden worden. Dit vergt van Korzo als werkgever en opdrachtgever een daadkrachtig optreden, maar vraagt voor mij als bestuurder vooral ook een luisterend oor en het nemen van (soms) moeilijke beslissingen.

We kijken met zorg naar de toekomst, maar kijken op 2019 terug als een geslaagd jaar, met een succesvol CaDance festival, geroemde producties van choreografen uit ons makershuis en bijzondere voorstellingen in de reguliere programmering. In 2019 bereikte Korzo 68.533 bezoekers, waarvan 33.163 bezoekers het theater van Korzo bezochten en 35.370 bezoekers de verschillende Korzo activiteiten in binnen- en buitenland.

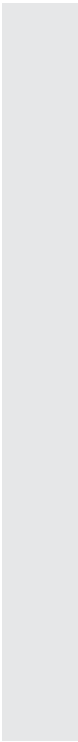
In de afgelopen voorwoorden eindigde ik of mijn voorgangers altijd met verwachtingsvolle en opbeurende slotzinnen voor het nieuwe jaar. Op dit moment

kan ik alleen maar afsluiten in de hoop dat zoveel mogelijk mensen gezond blijven en dat we als wereldbevolking spoedig grip krijgen op dit (bijna) ongrijpbare virus. Zodat we op korte termijn ons gewone leven weer kunnen oppakken en daarmee ook onze deuren aan de Prinsestraat weer kunnen openen.

Den Haag, 31 maart 2020,

Gemma Jelier
Algemeen Directeur/Bestuurder
Stichting Korzo

Programmering Korzo

Bij het programma van Korzo gaan we uit van een voorbeeld stellende ambitie met een integrale visie op dans, muziek, fysiek theater en circus. De artiesten richten zich daarbij specifiek op de nieuwe ontwikkelingen van de disciplines, zoeken verbindingen met andere genres – ook buiten de kunsten – en hebben hierin een voorbeeld- of aanjaagfunctie voor de stad, het land en over de grenzen. Daarbij leggen we steeds actief de verbinding met het publiek.

Dans

2019 was een CaDance-jaar, met premières van Samir Calixto, Astrid Boons, Sara-da Sarita, Amos Ben-Tal en Ryan Djojokarso, later gevolgd door de avondvullende voorstelling van Jiří Pokorný en korte stukken van Wubkje Kuindersma, Antonin Rioche en Zahira Suliman tijdens Here we live and now. Samen met de premières van Stephen Shropshire, Meyer/Chaffaud, Martin Harriague, Jasper van Luijk, Kenzo Kusuda en Kalpana Raghuraman, en andere premièreformats als Crosstown (dit jaar met stukken van Art Srisayam en de Xclusiv Dance Company) en Up & Coming Choreographers (met Dima Kirilov Milev, Juliano Nunes en Ihsan Rustem), onderstreept dit de positie van Korzo als het ultieme premièretheater voor dans.

Dit jaar opende Korzo voor het eerst haar deuren voor het reizende festival Moving Futures, waarmee vijf collega-instellingen – Dansateliers (Rotterdam), Dansmakers (Amsterdam), Dans Brabant (Tilburg), Random Collission (Groningen) en Generale Oost (Arnhem) – de door hen ondersteunde jonge makers in het land introduceren.

Andere jonge makers die dit jaar in Korzo werden geïntroduceerd, met name tijdens CaDance en de zondagmiddagserie All there is, zijn Christian Yav & Sedrig Verwoert, Sigrid Stigsdatter Mathiassen, Connor Schumacher, Joseph Simon, en de Cambodjaanse Kong Soengva. Hun werk vormt een interessant contrast met de voorstellingen van ervaren choreografen als Rafaële Giovanola, Ann Van den Broek, Liat Waysbort, Andrea Boll en Martin Kilvady.

Opvallend was dit jaar de verdere inbedding van urban voorstellingen in Korzo's dansprogrammering. Naast voorstellingen van gevestigde urban makers als Alida Dors en Shailesh Bahoran, was er ook de krachtige introductie van het Fractal Collective, met maar liefst drie stukken in het najaar. En ook Haags hiphop talent als de Heavy Hitters was dit jaar voor het eerst in Korzo te zien tijdens het nieuwe format This is Drip georganiseerd met GUAP en de Cultuurschakel

Omdat het India Dans Festival tweejaarlijks is geworden en daarnaast van oktober naar mei verlegd is, was er geen editie van het festival in 2019. Als compensatie voor het trouwe publiek, waren er optredens en workshops van de veelgeroemde dansers Janaki Rangarajan en Parshwanath Upadhye.

50 dansvoorstellingen voor **3.869** bezoekers (exclusief Korzo (co)producties).

Muziek

In 2019 heeft Korzo een slag gemaakt als toegankelijk muziekpodium voor avontuurlijke muziek. Een podium waar nieuwe ontwikkelingen in hedendaagse, elektronische, en ondefinieerbare muziek te ontdekken zijn, zowel lokaal, nationaal als internationaal. Niet alleen waren er veel concerten in aantal, werden er nieuwe samenwerkingsverbanden geïntroduceerd, maar stond Korzo ook aan de wieg van enkele wereldpremières.

Succesformules als Rewire x Korzo en Festival Dag in de Branding zijn voortgezet. En Korzo was in 2019 wederom de premièreplek van Haagse topensembles als Ensemble Klang, Modelo62, Slagwerk Den Haag en New European Ensemble. Maar er waren ook enkele nieuwkomers. Zo speelde het Amsterdams-Berlijnse collectief s t a r g a z e twee sterke concerten met muziek van Björk en de culthit Under the Skin van de Britse componist Mica Levi. Kate Moore, één van de succesvolste componisten met een Haagse geschiedenis, bracht het publiek in vervoering met haar eigen Herz Ensemble. Crash, het belangrijkste Ierse ensemble voor hedendaagse muziek, gaf in maart een prachtige presentatie van hun kwaliteiten.

In het najaar van 2019 zagen een aantal nieuwe initiatieven het licht. De Haagse jonge kunstenaar Narges Mohammadi en Amsterdamse curator Mini Maxwell organiseerden in september Queering Bodies in Korzo, een avond vol perfor-

mances, discussiepanels en kunst waarin genderdiversiteit werd gevierd. In november vond de tweede editie van het Gnawa Festival van Multicultureel Jongerengeluid plaats, voor het eerst in samenwerking met Zuiderstrandtheater, Paard en Korzo. In de zaal leidde Mehdi Nassouli een traditionele Lila-sessie en bracht het Marokkaanse én Nederlandse publiek in extase.

Korzo is voor meerdere muziekfestivals een belangrijke partner en locatie. Zo organiseerde Matangi Quartet de derde editie van Unheard Music Festival en barstte Korzo bijna uit zijn voegen tijdens Rewire Festival. In samenwerking met Ensemble Klang sloot Korzo het jaar af met Musical Utopias, waarin bezoekers gedurende twee dagen werden uitgenodigd om op ontdekkingsstocht te gaan in de utopische én soms dystopische werelden van componisten die zich met actuele thema's zoals maatschappelijk en politiek activisme en veranderende natuur bezighouden. Absoluut hoogtepunt was de wereldpremière en residentie van de Japanse componist en meesterpercussionist Midori Takada.

57 concerten voor 5.442 bezoekers (incl. Rewire Festival).

Theater & Circus

Het jaar 2019 begon meteen met een tweetal theatervoorstellingen. Naast een goede bekende van Korzo, tgEcho, speelde de voorstelling MUUR van Floor van Leeuwen, o.a. bekend als maker van het collectief Schwalbe. Samen met TENT circustheater producties en Veem maakte zij een

“Muur heeft dezelfde hypnotiserende kracht die minimal music kan hebben maar voegt daar een fysiek element aan toe.” — Theaterkrant

voorstelling waarin het publiek ruim een uur gefascineerd kijkt naar 16 performers die tegen een muur op rennen. Met deze fysieke theatervoorstelling pur sang werd het startsein afgegeven voor de opbouw van een bredere theaterprogrammering in Korzo, maar wel met een sterk fysieke inslag. Dit resulteerde in het voorjaar in de ondersteuning van de solo Heen van Paul van der Laan (Bambie), die eindigde in de top 5 beste voorstellingen in 2019 van Het Parool. Korzo bood Paul repetitieruimte aan en de mogelijkheid om de voorstelling te try-outen voor publiek.

In het najaar werd er tevens ruimte gegeven aan een aantal jonge makers die recentelijk zijn afgestudeerd aan de mime opleiding van de ATD in Amsterdam. In het eerste weekend van oktober werden Performancegroep ROTOR, Martijn Schrier en Lés Irmãos gepresenteerd. Wat resulteerde in (bijna) uitverkochte zalen, waardoor het gevoel van Korzo, dat fysiek theater nog steeds op voldoende publiek kan rekenen, werd bevestigd. In november toonde Korzo de voorstelling Primordial van Vegelijf, de afstudeervoorstelling van mime makers Hali Neto en Luuk Weers.

Naast deze nieuwe namen ontving Korzo ook de gezelschappen waar al een band mee opgebouwd is in de loop der jaren, zoals Bambie, Duda Paiva Company en het Haagse Dégradé. Voor het jonge publiek toonde Korzo i.h.k.v. Festival de Betovering de voorstelling Sticks van Oorkaan & Percossa in eindregie van Jochem Stavenuiter (Bambie).

De circusprogrammering van Cirque Mania wordt toegelicht bij Korzo festivals.

28 theater- en circusvoorstellingen voor **2.288** bezoekers (incl. Cirque Mania).

Randprogrammering en workshops

De relatie met het publiek was voor Korzo altijd al een belangrijk aandachtspunt. Maar heeft vanaf het seizoen 2018/2019 een extra boost gekregen door het onder te brengen bij de educatie-afdeling. Ze ontwikkelen niet alleen voor de jongere generatie, maar ook voor het volwassen publiek programmaconcepten t. Met de randprogrammering van Korzo willen we het publiek meer bieden dan alleen een voorstellingsbezoek, maar hen ook kennis laten maken met de makers en hun beweegredenen. Dit kan via nagesprekken en inleidingen, maar ook d.m.v. andere concepten zoals open studiobezoeken, arrangementen, danslessen, rondleidingen of meet & greets.

Vanaf de tweede helft van 2019 worden er daarom tijdelijke exposities ingericht waarmee we het publiek kennis willen laten maken met de inspiratiebronnen van de makers. Wat normaal gesproken verborgen blijft, kan het publiek op de

muren van de foyer ontdekken. Wie zijn de makers en wat is de kern van hun kunstenaarschap? Dit kan alle vormen aannemen: van de inspiratiebronnen die ten grondslag liggen aan hun voorstelling, tot films, foto's, teksten en andere items verbonden aan hun identiteit of werk.

45 activiteiten i.h.k.v. randprogrammering voor **2.553** bezoekers.

Monday Movement Class & Wednesday Repertory Class

Tijdens de wekelijkse Monday Movement Class geven choreografen die op dat moment in Korzo werken een speciale dansles aan deelnemers van alle denkbare niveaus. Het bijzondere aan deze lessen is dat de choreografen gevraagd worden om uit te gaan van het creatieproces of onderzoek waar ze op dat moment mee bezig zijn. De deelnemers krijgen de gelegenheid om het werk van binnenuit te ervaren, terwijl de choreograaf kan zien hoe zijn bewegingsmateriaal aankomt bij mensen met een zeer uiteenlopende achtergrond. In 2019 heeft een groep deelnemers van de Monday Movement Class een extra verdiepingstraject gevolgd in de bewegingstaal van choreograaf Rutkay Özpınar, de Monday Movement Intensive.

Het succes van de Monday Movement Class heeft geleid tot een tweede les in de week, de Wednesday Repertory Class, welke geïntroduceerd werd tijdens het CaDance festival. Terwijl de Monday Movement Class zich richt op een eerste fysieke ontmoeting met choreografen die aan het werk zijn in Korzo, benadrukt de Wednesday Repertory Class verdere verfijningstechnieken op basis van het repertoire van de choreografen. Deze les richt zich dus op een publiek met wat meer ervaring en beheersing van techniek.

555 deelnemers bezochten **42** Monday Movement Classes (incl. Monday Movement Intensive), **1** presentatie van de Monday Movement Intensive voor **110** bezoekers.
202 deelnemers bezochten **32** Wednesday Repertory Classes.

Korzo (co)producties

Met het makershuis heeft Korzo een model ontwikkeld dat nationaal en internationaal als een voorbeeld wordt gezien. De presentatiefunctie van Korzo speelt daarin een sleutelrol, omdat op de podia het talent met het publiek wordt samengebracht. De verschillen tussen individuele kunstenaars zijn groot, en daarom is maatwerk vereist. Voor elke choreograaf wordt een individueel traject uitgestippeld. Voor jonge makers geldt dat zij zich in alle vrijheid moeten kunnen oriënteren, zonder de druk om meteen al een eigen signatuur te ontwikkelen. Voor meer ervaren makers geldt juist het tegenovergestelde: bij hen wordt steeds terug geredeneerd vanuit het einddoel dat zij voor zichzelf bepaald hebben: wat is er nodig? Welke relevante ervaringen kunnen worden opgedaan?

De makers

De groep choreografen die door Korzo wordt ondersteund kenmerkt zich door een diversiteit aan artistieke benaderingen en ervaringsniveaus. Inspiratie en bevologenheid is precies waar de gemengde samenstelling van de makersgroep op gericht is. In 2019 waren dit de volgende choreografen: Amos Ben-Tal, Dunja Jovic, Astrid Boons, Sarada Sarita, Jérôme Meyer en Isabelle Chaffaud, Marina Mascarell, Rutkay Özpınar, Ryan Djojokarso, Samir Calixto, Shailesh Bahoran, Antonin Comestaz, Antonin Rioche, Wubkje Kuindersma, Jiří Pokorný, Martin Harriague, Junadry Leocaria, Simon Bus, Zahira Suliman, Poernima Gohardhan, Art Srisayam, de Heavy Hitters, Xclusive Company en Fractal Collective.

Voor een aantal van hen ontvangt Korzo meerjarige subsidie i.h.k.v. de activiteiten regeling 2017-2020. Zie tabel hieronder voor de prestatiegegevens.

Speelbeurten in het kader van de meerjarige activiteiten
regeling 2017 — 2-2- van het Fonds Podiumkunsten

Begroting

Realisatie

	2017		2018		2019		2020	
Klein/midden zaal	75	140	85	148	85	171	85	n.v.t.
Grote zaal	25	15	15	27	15	25	15	n.v.t.
Totalen	100	155	100	175	100	196	100	n.v.t.

Amos Ben-Tal, Shailesh Bahoran, Astrid Boons, Samir Calixto, Antonin Comestaz, Ryan Djojokarso, Dunja Jovic, Wubkje Kuindersma, Marina Mascarell Martinez, Rutkay Özpınar en Jiří Pokorný en Antonin Rioche

Een speciale vorm van trajectmatige ondersteuning is de regeling die het Fonds Podiumkunsten heeft ontworpen voor zogenoemde Nieuwe Makers. 2019 betrof het tweede jaar van de Nieuwe Makersregeling van choreograaf Ryan Djokarso met Scapino Ballet Rotterdam en Zuiderstrandtheater als partners. Het traject van Ryan was gericht op het doorgroeien naar de grote zaal, met de voorstelling Libi als hoogtepunt.

Research residenties

Eén van de nieuwe accenten in het beleid voor het makershuis, is de plek die wordt ingeruimd voor artistieke research als een waardevol onderdeel van de artistieke praktijk. Vrijgesteld van productiedruk kan dit onderzoek een drietal vormen aannemen:

Fundamenteel onderzoek naar het eigen kunstenaarschap, het bewegingsvocabulaire, etc.

Experimenteren met nieuwe elementen

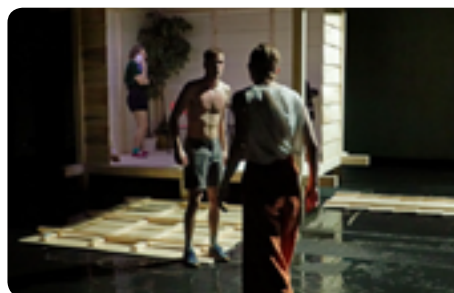
Voorbereidend onderzoek voor een komende productie

In 2019 vonden de eerste research residenties plaats. Marina Mascarell benutte hem om samen met haar dramaturg de nieuwe coproductie van Korzo en Skånes Dansteater in Malmö van een doorwrochte inhoudelijke basis te voorzien. Rutkay Özpınar startte een onderzoek naar de mogelijke relevantie van Turkse volksdansen voor zijn werk. Dit resulteerde onder meer in een zeer succesvolle deelname aan het zomerfestival Boulevard in Den Bosch. En Antonin Comestaz sloot zich op in de studio voor een uiterst vruchtbaar bewegingsonderzoek ter voorbereiding op de parallelle creatieprocessen bij Korzo/NDT, het Scapino Ballet, en de MiR Dance Company in Gelsenkirchen.

Avondvullende (co)producties

Mom:Me

Ryan Djojokarso

Ryan Djojokarso is gefascineerd door menselijke relaties en sociaal gedrag. Hij vertaalt grote thema's naar speelse en ontroerende voorstellingen met humor.

In zijn productie Mom:Me onderzocht hij de band tussen moeder en kind — een band die in onze maatschappij op het eerste gezicht niet te verbreken is, maar waarmee het toch mis kan gaan. Djojokarso putte uit de relatie met zijn eigen moeder en nam een reeks vragen aan haar als uitgangspunt voor de voorstelling. In een decor waar het regent, toonde Mom:Me de tegenstrijdige gevoelens van een moeder voor haar kind. Terwijl het kind zijn onvoorwaardelijke liefde toont, worstelt de moeder met liefde, spijt, verdriet en eenzaamheid.

25 (première), 26 en 27 januari 2019 (CaDance) in Korzo. Tournee in 2020.

W

Samir Calixto

Voor Samir Calixto was het vanaf het begin duidelijk dat W een extreme voorstelling moest zijn, met een hoge energie en opera-achtige uitvergroting die ook in de muziek van Wagner aanwezig is, die het soundscape vormde. Zoals altijd bij Samir waren de dans, de muziek, het lichtontwerp van Pavla Béranova en het smetteloos witte decor volledig met elkaar verweven. De voorstelling maakte deel uit van een tweeluik. De vele manieren waarop Samir de vorm en inhoud van W spiegelbeeldig op het al bestaande M heeft laten aansluiten is een choreografisch kunststuk.

25 (première), 26 en 27 januari 2019 (CaDance festival) in Theater aan het Spui en 20 tourneevorstellungen in Nederland.

The Protagonist

Dunja Jovic

Bird Productions
i.s.m. Grand Theatre

The Protagonist volgt een narcistische, computerverslaafde jonge vrouw die haar toevlucht zoekt tot de analoge wereld. Dit veroorzaakt een stroom aan surrealistische dagdromen. De voorstelling had een uitgesproken multidisciplinair karakter. Naast de dans was er een belangrijke rol weggelegd voor componist Harry de Wit, een muzikaal en theatraal fenomeen, die met zijn installatie van verschillende instrumenten de analoge wereld vertegenwoordigde. Barbara Markovic schreef de tekst voor de voorstelling, die mooi werd uitgedragen door de dansers.

“Knap geconstrueerde on- en offline bevreemding.” — Theaterkrant

1 (première) en 2 februari 2019 (CaDance) in Theater aan het Spui en 10 tourneevoorstellingen in Nederland.

Fields

Astrid Boons

In het werk van Astrid Boons wordt geen rol gespeeld of een idee verbeeld, maar komt de beweging direct voort uit de emotionele en fysieke staten waarin de danser verkeert. De toeschouwer wordt als getuige heel dicht betrokken bij de transformaties die de danser doormaakt. Fields is dan ook een zintuigelijke voorstelling geworden waarbij de dansers zichzelf lijken te verliezen. Ze lijken slechts nog als materie in samenspraak met de andere elementen te bestaan. In een spel van dans, muziek en licht creëert Fields beelden die alle zintuigen prikkelen.

7 (première), 8 en 9 februari 2019 (CaDance) in Korzo en 7 tournee-voorstellingen in Nederland.

The Little Great People

Jiří Pokorný

Nederlands Dans Theater

Jiří Pokorný's voorstellingen kenmerken zich door inventiviteit en een virtuoze bewegingstaal. Meestal vertrekt hij vanuit concrete persoonlijke ervaringen, de psychologische staat van de mens en de structuren waarin wij samenleven. Zijn eerste avondvullende voorstelling, *The Little Great People*, bestaat uit drie afzonderlijke duetten: *Albedo*, *Milieu* en *AND*. Ieder duet is gewijd aan een ander gebied van menselijke tegenstrijdigheden. *Albedo* onderzoekt het vermogen versus het onvermogen om te ontvangen of te geven. *Milieu* gaat over een relatie tussen een man en een vrouw die het vermogen van hun onderlinge communicatie in twijfel trekken. In *AND* is het voegwoord 'en' het punt van overlap en duidt op de eenheid van een relatie waarin we een heel scala aan nieuwe verbindingen van tegenstrijdigheden kunnen ontdekken.

11 (try out), 12 (première) en 13 april 2019 in Korzo en 9 tourneevoorstellingen in Nederland.

Aïda aan Zee

Shailesh Bahoran & Junadry Leocaria

Festival Classique i.s.m. Kweekers in de Kunst,
Muziektheater Hollands Diep en het Zuiderstrandtheater

Aïda aan Zee was een initiatief van Festival Classique, Korzo ondersteunde het project met de bijdragen van de choreografen van Junadry Leocaria en Shailesh Bahoran. Het Haagse Zuiderstrand vormde het decor voor de strandopera. Arrangeur Marijn van Prooijen en regisseur David Prins bewerkten *Aïda* tot een semi-concertante versie. Speciaal voor deze gelegenheid werd een 300-koppig community-koor opgericht in samenwerking met het Theaterkoor Dario Fo.

13 (première), 14 en 15 juni 2019 (Festival Classique) op het Zuiderstrand in Den Haag.

60

Amos Ben-Tal

OFF projects, NDT
en ICK Amsterdam

Samen met de architect Gosse de Kort werkte Amos Ben-Tal in 2019 aan een onderzoek naar de relatie tussen dans en architectuur, oftewel ruimte. Al in 2018 startte hij een al even fundamenteel onderzoek: naar tijd. Het is één van de meest wiskundige en universele menselijke constructies, die tegelijkertijd ook abstract en subjectief is. Tijd voelt voor iedereen anders. 60 is het perfecte voorbeeld van een vruchtbare en intelligente samenwerking tussen een kleine organisatie en meerdere welwillende coproducten.

*“60 is complex, maar is
tegelijkertijd intrigerend.”*

— ilovetheater

14 juni (try out) in het Vondelpark theater in Amsterdam, 2 juli (première tijdens Julidans) in Theater Bellevue in Amsterdam en 4 tourneevoorstellingen in Nederland, Duitsland en Frankrijk. Verdere tournee in 2020.

An Overgrown Path

Samir Calixto

Ensemble de Formule en Festival Classique

Festival Classique heeft Korzo gevraagd een choreograaf te koppelen aan een muziekensemble in het kader van de Festival Kweekvijver. In dit traject worden jonge talentvolle makers begeleid in het perfectioneren van hun professionele praktijk door ervaren artistieke en zakelijke coaches. Zodoende kwam de combinatie van ensemble De Formule en choreograaf Samir Calixto tot stand. De samenwerking is interessant, omdat Calixto naast choreograaf ook een opgeleid musicus is. Hij weet daardoor als geen ander de muziek om te zetten naar een tijdloze choreografie en daarmee een belangrijke brug te slaan tussen muziek en dans. Dat resulteerde in een voorstelling waarin de subtiliteiten van de composities versterkt worden door de combinatie van muziek en dans.

15 (première) juni 2019 (Festival Classique) in de Lourdeskerk, Den Haag.

**Gönülden gelen —
Wat uit de ziel komt**

**Rutkay Özpınar &
Adrijana Beumer**

Korzo

Rutkay Özpınar is een Turks/Nederlandse danser en choreograaf die sinds 2014 verbonden is aan Korzo. Zijn talent voor het creëren van beweging springt meteen in het oog, waarbij moderne dans, neoklassiek ballet en urban dansvormen in elkaar overlopen. In 2019 begon hij een uniek onderzoek naar Turkse volksdansen, zoals Oryantal (buikdans), Halay en Zeybek. Het doel van het onderzoek is om zijn eigen bewegingstaal te openen voor de invloeden van deze stijlen. In Gönülden gelen (Turks voor 'wat uit de ziel komt'), toont hij samen met buikdanseres Adrijana hoe de zoektocht naar zijn danswortels en het vermengen van hun danstalen een nieuwe harmonie kan opleveren.

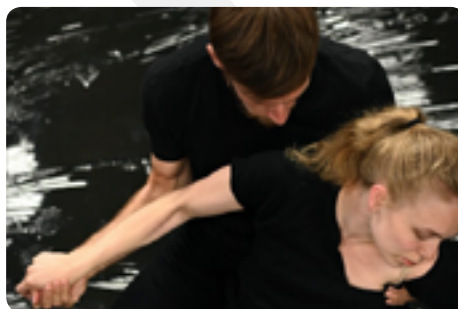
"Gönülden gelen betekent 'Wat uit de ziel komt'. Wat ook gebeurt: het raakt de ziel." — de Gelderlander

1 (première), 2, 3, 4 en 5 augustus 2019 (Theaterfestival Boulevard) op de Parade in Den Bosch en 1 tourneevoorstelling in Nederland.

Fossil

Martin Harriague

Malandain Ballet Biarritz

Martin Harriague is artist-in-residence bij Malandain Ballet Biarritz, partner van Korzo in het internationale netwerk Danse Qui Danse. Fossile is een grillig en verrassend duet tussen Harriague en de virtuoze en expressieve danseres Frida Dam Seidel (Göteborg Ballet), met een ingenieuze inzet van slapstick en decor op de muziek van Franz Schubert.

5 september (try out) in Korzo en 9 september 2019 (première tijdens het Festival Temps d'aimer) in Théâtre du Casino in Biarritz, Frankrijk.

DANSLOKAAL 7

Rutkay Özpınar

Conny Janssen Danst

Danslokaal is het jaarlijkse talentontwikkelingsproject van Conny Janssen Danst, waarbij talentvolle makers uitgenodigd worden om nieuw werk te maken. In samenwerking met de partners Dansateliers en Korzo worden de choreografen voor het programma geselecteerd. In Danslokaal 7 waren dit choreografen Jason Mabana (Conny Janssen Danst), Rutkay Özpınar (Korzo) en Joseph Simon (Dansateliers). Het werk van Özpınar was zeer geslaagd door zijn mooie bewegingstaal met invloeden van Turkse volksdans en buikdans. In zijn choreografie *What can't be filled* drukten de dansers een gevoel van leegte en eenzaamheid uit, thema's die Özpınar al tijden intrigeren.

"Mooi hoe het trio met golvende torso's hunkert naar iets onbereikbaars." — [Volkskrant](#)

5 (try out), 6 (try out) en 7 (première) september 2019 in Studio Conny Janssen Danst in Rotterdam en 16 tourneevoorstellingen in Nederland.

Libi

Ryan Djojokarso

Scapino Ballet Rotterdam
en Zuiderstrandtheater

Libi was het afsluitende project van het nieuwe makerstraject van Ryan Djojokarso, een traject met de doelstelling om werk te maken voor de grote zaal. De voorstelling thematiseerde het levensgevoel van Surinamers die hun land hebben verlaten en nooit volledig in Nederland zijn aangekomen. De ruggengraat van de voorstelling vormde interviews met een tiental Surinamers over de manier waarop zij hun leven voeren en de rol die het gemis van Suriname hierin speelt. Raoul de Jong schreef de teksten voor de voorstelling, onder meer op basis van interviews. Met dans, performance, live muziek en zang van Jeangu Macrooy bracht Djojokarso hun migratieverhaal naar het podium: van het opgroeien in Suriname

"Libi is een feelgood-voorstelling."
— [Theaterkrant](#)

tot het besluit te vertrekken, de reis, de aankomst, de heimwee, het aarden, het verlangen. Naast professionele dansers bestond de cast uit een aantal van de geïnterviewden Surinamers. Geen van hen had professionele theaterervaring, maar door hun oprechte spel, kwamen zij zeer overtuigend over.

14 (première) en 15 september 2019 in het Zuiderstrandtheater, Den Haag.

Resident

Dunja Jovic

Nederlandse Dansdagen

In 2018 won Dunja Jovic de Prijs van de Nederlandse Dansdagen als veelbelovende dansmaker. Met het prijzengeld en steun van Korzo werd zij in gelegenheid gesteld om nieuw werk te maken dat uitkwam op de Nederlandse Dansdagen. *Resident* toonde een man die streeft naar perfecte leefomstandigheden en is gaan wonen in een modern appartementencomplex. Ook al lijken nu alle huisvestingsproblemen verdwenen te zijn, zijn angsten blijven bestaan. De voorstelling is gemaakt voor de danser Simon Bus, afkomstig uit de break-dance scene. In *Resident* gebruikt Jovic een bewegingsstijl die zich het best laat omschrijven als, 'microchoreografie'. Minieme en uiterst intens uitgevoerde bewegingen tonen de desolate en neurotische man. Zo levert een simpele beweging als een vlekje wegpoetsen op de vloer een intens beeld op.

5 (première) oktober 2019 en 1 tourneevoorstelling in Frankrijk.

Tournees

Korzo toerde in 2019 met 16 verschillende programma's verspreid over heel Nederland waarmee 17.116 bezoekers werden bereikt. Het betrof de eigen producties van Korzo: Fields van Astrid Boons, W van Samir Calixto, The Protagonist van Dunja Jovic, The Little Great People van Jiří Pokorný, Danslokaal 7 van Korzo en Conny Jansen Danst en de jeugdvoorstellingen Jij bent 'm! en Wie niet weg is, is gezien. Deze laatste twee voorstellingen speelden ook op diverse basisscholen. Zie ook Jong Korzo.

De reпрisetournee DansClick presenteerde de winnaars van de BNG Bank Dansprijs 2019: Sarada Sarita en Christian Yav & Sedrig Verwoert met hun producties Q4: Quantified en They/Them. Een andere reпрisetournee was de voorstelling Summa. In 2018 toerde deze productie van Samir Calixto al succesvol langs Nederlands vlakke vloer theaters. Wegens ongekende belangstelling kwam er een vervolg en speelde Summa opnieuw in veelal uitverkochte zalen in 9 Nederlandse theaters.

De andere voorstellingen van Korzo die in het land te zien waren, betroffen incidentele speelbeurten van diverse dansmakers. Zo kreeg Poernima Gobardhan de kans om haar choreografie Mata opnieuw in het Laaktheater in Den Haag en het Vondelpark in Amsterdam te spelen en werd Antonin Comestaz uitgenodigd voor Julidans waar hij zijn duet Ü presenteerde.

Buiten Nederland was Korzo te zien in Belgrado met de voorstelling Don't talk to me in my sleep van Dunja Jovic. Tevens kon zij haar meest recente werk Resident tonen in Parijs in Maison des Pratiques Artistiques. Amos Ben-Tal en OFFprojects, presenteerde de coproductie 60 in het festival Festival Le Temps d'aimer la Danse en Marina Mascarell reisde naar Ibiza om daar voor de laatste maal Three Times Rebel uit te voeren.

Korzo (co)producties (exclusief Jong Korzo) speelden **92** voorstellingen in Den Haag voor **12.380** bezoekers. De voorstellingen gingen **144** keer op tournee in Nederland en bereikten daarmee **16.002** bezoekers. De producties die internationaal reisden, speelden **30** keer voor **5.784** bezoekers.

Jong Korzo

Korzo voelt de verantwoordelijkheid om naast volwassenen ook kinderen en jongeren in aanraking te brengen met kunst en cultuur. Daarom investeert Korzo via Jong Korzo in duurzame relaties met het onderwijs, kunstenaars, docenten, leerlingen en andere samenwerkingspartners om diverse educatietrajecten vorm te geven.

Jong Korzo (co)producties

Wie niet weg is, is gezien

Ryan Djojokarso

Na het grote succes van Jij bent 'm! heeft Ryan Djojokarso op verzoek van Korzo opnieuw een jeugdvoorstelling gemaakt. Wie niet weg is, is gezien is een ode aan iedereen die anders durft te zijn. Wie niet weg is, is gezien gaat over het geaccepteerd willen worden. Ook als je niet cool bent zoals de anderen of andere gevoelens hebt. Want verstoppen wij ons niet allemaal ergens achter? Een dansend sprookje gebaseerd op het spelletje verstoppertje.

2 (première) en 3 maart 2019 (Lentekriebels) in Korzo,
4 tourneevoorstellingen in Nederland en 2 schoolvoorstellingen in Den Haag.

Naast de nieuwe voorstelling Wie niet weg is, is gezien was er een uitgebreide reprimetournee van de jeugdvoorstelling Jij bent 'm!. Deze voorstelling heeft in 2019 in totaal 14 keer gespeeld, waarvan 10 keer voor scholen (5 keer in Den Haag en 5 keer daar buiten) en 4 familievoorstellingen voor 1.419 bezoekers.

Educatie in het primair onderwijs

Voor het basisonderwijs biedt Korzo sinds 2016 voorstellingen aan die passen in de leerlijnen van Cultuuronderwijs op zijn Haags. Scholen kunnen zich via VONK, de brochure van de Cultuurschakel inschrijven. In 2019 heeft het door

ons samengestelde aanbod 16 keer gespeeld zowel in Korzo als op scholen. De voorstellingen trokken 2.036 leerlingen van 19 verschillende scholen. Naast onze eigen producties Jij bent 'm! en Wie niet weg is, is gezien waren dit jaar Dag Donker van Plan d- en Monsters van Duda Paiva Company te zien in Korzo.

Educatie in het voortgezet onderwijs

Vanaf 2019 is er verder ingezet op het aanbod voor het Voortgezet Onderwijs. Er vonden 8 schoolvoorstellingen plaats voor 939 bezoekers. Scholieren bezochten de voorstellingen Black Memories en Guerilla van Aya en de voorstellingen Mind Ur Step dat ontstond uit een Europese samenwerking en B-BOY van Maas theater en dans.

Naast de voorstellingen die binnen schooltijd worden georganiseerd, stimuleert Korzo scholen het reguliere aanbod te bezoeken. Dit draagt volgens Korzo bij aan de verjonging en de diversiteit van het publiek maar vooral aan de ontmoeting van verschillende publieksgroepen. Jong en oud kijken samen naar een voorstelling en delen op dat moment iets gemeenschappelijk wat ze misschien nooit hadden gedaan buiten het theater. Om dit zo goed mogelijk te laten verlopen zorgen we ervoor dat de leerlingen voorbereid zijn op hun voorstellingsbezoek. Leerlingen van het Voortgezet Onderwijs hebben o.a. de Here we live and now en As Long As We bezocht in 2019.

Met 'Educatie op maat' ontwikkelt Korzo programma's waar leerlingen dichtbij de makers en het maakproces komen. Een voorbeeld hiervan is het jaarlijkse bezoek van Scholengemeenschap Marianum uit Groenlo voor wie Korzo in 2019 wederom een programma samenstelde rondom het programma Here we live and now. De leerlingen konden dit jaar de generale repetitie van Wubkje Kuindersma bijwonen en een repetitie volgen van choreograaf Rutkay Özpınar in de studio. Voor de eerstejaars leerlingen Cultuurstroom van de Haagse middelbare school De Populier werd een gelaagd educatiepakket aangeboden van een dansles op school tot het bijwonen van een voorstelling met aansluitend een nagesprek met de choreograaf. Het traject werd afgesloten met een dansles in de studio van Korzo waarbij de leerlingen werden gestimuleerd om zelf een eigen choreografie te maken.

Een uniek programma vond plaats tijdens het CaDance festival plaats met een speciale versie van de 'Pop-up stories' voor leerlingen van Dalton Voorburg. Onder begeleiding van een docent en een dansmaker maakten de leerlingen in één dag een mini-voorstelling. De choreografen van CaDance hadden ieder een kast gevuld met hun eigen verhalen en inspiratiebronnen voor hun voorstelling wat in het festival te zien was. De kasten werden vervolgens gebruikt als inspiratiebron voor de 'Pop-up stories' van de leerlingen. Het doel was om leerlingen op een speelse manier kennis te laten maken met een creatieproces.

De Kunstroute – van school naar Kunst

Een prominent project in het educatiebeleid van Korzo is de samenwerking met de Johan de Witt Scholengroep; De Kunstroute, van School naar Kunst. Het project staat model voor kunsteducatie nieuwe stijl en is een samenwerking tussen de school en vijf kunstinstellingen uit Den Haag: het Filmhuis Den Haag, Kunstmuseum Den Haag, Het Nationale Theater, het Residentie Orkest en Korzo. De leerlingen krijgen lessen van professionals uit deze instellingen in dans, theater, media, muziek en beeldende kunst. In de onderbouw volgen leerlingen dit programma op de Kunstcampus van de school. In de bovenbouw krijgen ze les op de locaties van de partnerinstellingen.

Tijdens de dansmodule volgen de leerlingen danslessen van professionele choreografen als Alida Dors, Shailesh Bahoran, Samir Calixto, Ryan Djojokarso, Marina Mascarell en Guilherme Miotto. Daarnaast bezoekt de onderbouw ook een voorstelling in Korzo. In 2019 waren dit de voorstellingen Mind Ur Step tijdens het CaDance festival en Black Memories van Aya. Naast het voorstellingsbezoek krijgen de leerlingen een kijkje achter de schermen en gaan in gesprek met de makers. De tweedejaars maakten kennis met een ander aspect van het theater, die van de theatertechniek via een actieve workshopdag.

4.090 leerlingen uit klassen Nieuwkomers, 1e, 2e, 3e en 4e jaars
volgden de dansmodule wat uitkomt op **259** deelname.

Crosstown: Broedplaats voor jong danstalent

Met Crosstown biedt Korzo Haagse jongeren vanaf 14 jaar de kans hun creatieve dansambities en makerskwaliteiten onder professionele begeleiding te ontdekken en te ontwikkelen. Hierbij worden cross-overs tussen verschillende dansstijlen niet geschuwd. Bij Crosstown krijgen jongeren een basistraining in hiphop en moderne dans, maar ook theaterlessen, gastworkshops in andere stijlen en pilateslessen behoren tot het pakket. Om deze unieke talentontwikkelingsplek nog meer zichtbaarheid te geven, hebben we geprobeerd om Crosstown in 2019 meer op de kaart te zetten. Dit resulteerde in meer optredens bij de Haagse cultuurankers, op het Haags Uitfestival en tijdens het urban skillz festival in Laaktheater. Maar ook door samenwerkingsverbanden aan te gaan met culturele partners als Your Stage en Het Nationale Theater.

2.058 deelnemers bezochten **261** Crosstown trainingen. **436** bezoekers
bezochten **3** Crosstown voorstellingen in Korzo. De voorstelling HOOP
speelde tevens in het Vondelpark Openluchttheater voor **500** bezoekers.

Crosstown 12-14 Jaar

In 2017 werd Crosstown Jong gelanceerd voor kinderen van 10 tot 14 jaar, vanuit de behoefte om onze buitenschoolse activiteiten te laten aansluiten op onze binnenschoolse activiteiten. Met wat aanpassingen in het aanbod (kortere lessen en eerder op de dag) hebben we sinds 2019 een vaste groep dansers. Voor het nieuwe seizoen 2019-2020 heeft Korzo besloten om de leeftijd te verhogen naar 12 jaar. Dit bleek succesvol waardoor de groep nog steeds groeiende is.

Crosstown I en II

Tijdens presentatie eind april 2019 lieten de Crosstown I en II dansers zien wat ze geleerd hadden in het seizoen 2018-2019. Op deze manier werken de dansers elk jaar naar een voorstelling toe met licht, geluid en kostuums. Er was in 2019 gekozen om de presentatie te verplaatsen naar april, om de druk van de mei-maand (vakantie, scholenreizen, eindexamen) te vermijden. Daarmee bood Korzo nieuwe dansers tevens de mogelijkheid om nog mee te doen aan lessen in de laatste twee maanden van het seizoen en daarmee de instroom voor het nieuwe seizoen te vergroten. Naast de groepspresentaties hebben er gedurende het jaar op een aantal momenten minder formele presentaties plaatsgevonden, zoals de Xtown Night (voor de zomer) en de Xtown Xmas Special (voor de Kerst).

Crosstown Productiegroep

Op het hoogste niveau van Crosstown werken de dansers ieder jaar aan een eigen productie met een professionele choreograaf of een beginnende maker. In 2019

ging oud-crosstownner Art Srisayam en de leden van Xclusiv Company aan de slag met 9 getalenteerde dansers.

Om meer aandacht te genereren voor de productiegroep heeft Korzo er in 2019 voor gekozen om de auditie van de Crosstown Productiegroep los te trekken van de algemene selectiedagen. Deze auditie werd apart aangekondigd en ondersteund door een grote promotietour langs VO scholen in de stad. Dit resulteerde in een grote nieuw aanwas van dansers.

iGirl

Xclusiv Company

In een wereld gedomineerd door de man, worden jonge vrouwen vaak afgerekend op hoe zij zich kleden en gedragen. Met urban dansstijlen als voguing vertelden de dansers over het moment waarbij ze van jonge meiden – samen en afzonderlijk – veranderd zijn in unieke vrouwen. Alles werd blootgelegd in de voorstelling: het maken van keuzes, ervaren van gevoelens, het tonen van doorzettingsvermogen en het vormen van een identiteit. De negen Crosstown dansers streden tegen het ideaalbeeld in iGirl.

HOOP

Art Srisayam

Choreograaf Art Srisayam is geïnspireerd door het woord hoop. Tijdens een langdurig revalidatieproces van een blessure werd hij geremd in hetgeen wat hij het liefste doet: dansen. Tijdens deze periode raakte hij, mede door zijn boeddhistische achtergrond, geïnspireerd door het woord hoop. Wat doet het met ons om op te staan na de zoveelste keer te zijn gevallen? Samen met negen Crosstown dansers onderzocht Art waar onze oerkracht vandaan komt. In de voorstelling kwamen verschillende manieren voorbij om na een val weer op te staan. Daarbij kwamen ook de verschillen tussen de oosterse en de westerse cultuur in beeld.

6 (première), 7 en 8 juni 2019 in Korzo en 1 tourneevoorstelling in Nederland.

Met Crosstown wil Korzo jongeren de ruimte bieden om zich te ontwikkelen op verschillende gebieden. Dit kan door Korzo studio's ter beschikking te stellen om aan een eigen solo te werken, maar het is niet noodzakelijk dat de vraag van de Crosstown danser met dans pur sang te maken hebben. Zo heeft Aviva in 2019 haar profielwerkstuk geschreven over dans en sport. Daarvoor heeft ze met dansers van Crosstown een fotoserie gemaakt ter ondersteuning van haar presentatie. Deze foto's werden voorafgaand aan haar presentatie getoond in Korzo. Ook werd als randprogramma bij de Crosstown productievoorstelling van de film Desire vertoond. Desire is gemaakt door een vierdejaars student aan de KABK in Den Haag waarin een danser van Crosstown danst.

**In 2019 hebben in totaal 77 jongeren
deelgenomen aan een Crosstown traject,
waarvan de verdeling als volgt is:**

**In 2019 zijn er in totaal 261 lessen gegeven.*

Totaal

77

Crosstown Jong

85

Crosstown I

85

Crosstown II

85

Crosstown III / Productie

85

Korzo festivals

Moderne dans, hiphop of Indiase dans: in Korzo werkt een grote diversiteit aan makers vanuit verschillende achtergronden. Om hun werk te presenteren en in een juiste context te plaatsen, organiseert Korzo verschillende dansfestivals. Daarnaast presenteert Korzo samen met partners ook diverse muziek- en circusfestivals en programmaserieën.

CaDance festival

Van 25 januari t/m 9 februari 2019 vond de 19e editie van het festival plaats in Korzo, Het Nationale Theater (locatie Theater aan het Spui) en op bijzondere locaties in Den Haag. De organisatie van het festival was in handen van Korzo, in samenwerking met Het Nationale Theater.

4 x 4

Het festivalthema New Stories werd verweven in het populaire locatieprogramma 4x4 dat het publiek meenam op een dansroute door Den Haag. Met het 4x4 programma werd jong choreografietalent gevraagd hun persoonlijke verhalen te delen op unieke locaties in de statige 19e-eeuwse Willemspark- en Archipelbuurt. De vier makers hebben hun dansswortels in een diversiteit aan stijlen: voguing/waacking (Junadry Leocaria), moderne dans (Zahira Suliman), breakdance (Simon Bus) en Indiase dans (Poernima Gobardhan). Hun

solo's brachten een spannende interactie met de uiteenlopende locaties van een autogarage werkplaats, tot een tentoonstellingszaal van Panorama Mesdag. Behalve contrastrijke beelden (dans in een garage) leverde het ook bijzondere dansvoorstellingen op.

Urban brandpunt

Speciale aandacht was er dit keer voor nieuwe ontwikkelingen in de urban dans, die een belangrijke invloed hebben op de theaterdans. Zo waren er onder andere premières van Sarada Sarita, Xclusiv Company, Junadry Leocaria, Simon Bus en het Europese samenwerkingsproject Mind Ur Step. Met dit urban brandpunt in het programma wist CaDance meteen een nieuwe, jonge generatie bezoekers op de been te krijgen. De urban dansvoorstellingen behaalden een bezettingsgraad van 83%.

Belofte van de toekomst

Eén van de makers die unaniem bestempeld werd als de belofte van de toekomst was Sarada Sarita. Met Q4: Quantified gaf Sarita een politieke lading aan voguing & waacking en riep zij op tot gelijkwaardigheid en het overstijgen van hokjesdenken. Een opvallende verschijning in het programma was de dansinstallatie Seconds van Amos Ben-Tal en zijn collectief OFFprojects. De installatie scoorde hoge ogen in de pers en bij het publiek. Het idee van tijd als gedeelde bron werd tastbaar en intiem vormgegeven. De Junior Company van het Nationale Ballet toonde aan dat dit grote gezelschap ook volop in beweging is en zowel jonge dansers als jong choreografietalent ondersteunt. CaDance sloot af met het beste eindfeest ooit. De voorstelling Mechanical Ecstasy van Club Guy & Roni en Slagwerk Den Haag was een rave party en dansvoorstelling ineen waaraan niemand ontkwam om uitzinnig mee te dansen.

Het CaDance festival trok **7.142** bezoekers.

Here we live and now

Het jaarlijkse lokale talentontwikkelingsprogramma van Korzo en Nederlands Dans Theater toonde nieuw werk van de Haagse choreografen Zahira Suliman, Wubkje Kuindersma en Antonin Rioche.

Het nieuwe talent Zahira Suliman is geen onbekende van Korzo. Zij is al lange tijd betrokken bij Jong Korzo/Crosstown en maakte voor het locatieproject 4x4 van CaDance een solo voor zichzelf. Voor Here we live and now heeft Zahira een stuk gemaakt voor 4 jonge dansers dat gaat over (lege) ruimte. Het werk In between empty spaces is geïnspireerd op het beeld van stof dat zweeft en ineens zichtbaar wordt in fel licht. Tamashii is een duet voor twee dansers van Wubkje Kuindersma en componist Anthony Fiumara. De inspiratie voor deze choreografie lag in het idee van gefragmenteerde identiteit, met de ziel als

verbindend element. Finally a sign of life van Antonin Rioche reflecteerde op de dagen waar de zon in onszelf niet opkomt. Het is een eenzaam duet waarin licht een belangrijk onderdeel uitmaakt van de choreografie.

Here we live and now speelde **7** keer in Korzo voor **839** bezoekers.

Cirque Mania

Cirque Mania vindt twee keer per jaar plaats. Een festivalweekend waarin specifiek aandacht wordt gegeven aan jong talent in combinatie met (internationale) nieuwe circusprogramma's.

Tijdens de 7e en 8e editie van Cirque Mania werd het werk getoond van de veelbelovende jonge makers Michael Zandl, Kim-Jomi Fischer & Marta Alstadsæter en Klub Girko, maar stond ook één van de eerste Nederlandse circusgezelschappen Boost Producties op het programma. Bijzonder was het werk van het gerenommeerde Vlaams/Franse gezelschap Compagnie Ea Eo. Hun voorstelling All the fun heeft maar liefst 5 sterren gekregen in de Theaterkrant en was een waar feest voor het oog. Datzelfde gold voor de familievoorstelling Camouflage van het collectief Captain Sugar & the Monkey Puppets. Deze bizarre voorstelling vol circustrucs in de lucht en op de grond, over 4 huisgenoten van wie het leven wordt opgeschrikt als een 5e personage het toneel betreedt, was een daverend succes bij het publiek.

Wederom was er ruimte voor programma's met Codarts Circus Arts. Vanaf de eerste editie van Cirque Mania is er een intensieve samenwerking met deze opleiding in Rotterdam. In

het voorjaar gaat daarom de derdejaars presentatie in première in Korzo, in de najaarseditie van Cirque Mania wordt een selectie getoond van het eigen werk van studenten en alumni in het programmaconcept Going Solo.

Cirque Mania vond **2** keer plaats in 2019 en trok een totaal aantal bezoekers van **1.401**.

Festival Feyerabend

Nieuw in 2019 was het multidisciplinaire Festival Feyerabend waarin Korzo makers uitnodigde om werk te presenteren dat men normaal gesproken niet zou durven te tonen, omdat het te pril, experimenteel of grensoverschrijdend is. Sinds 2019 biedt Korzo haar makers meer ruimte voor research, als waardevolle aanvulling op het creëren van voorstellingen. In Festival Feyerabend worden deze processen met het publiek gedeeld, afgewisseld met concepten waarin de choreografie ter plekke werd gemaakt en creativiteit in zijn pure vorm kon worden beleefd.

Zo introduceerde hiphoppionier Andre Grekhov experimental als een stijloverstijgend genre dat hiphop steeds van binnenuit vernieuwt, tijdens een opzienbarende lecture demonstration. En werden er spraakmakende muziekperformances uit de Londense voorhoede getoond: Klein, Curl en met name The Great Bailout over slavernijverleden van Europa en Amerika door Afro-Amerikaanse rapper/schrijver/allround artiest Moor Mother en London Contemporary Orchestra was aangrijpend en confronterend.

Het driedaagse Festival Feyerabend trok **292** bezoekers.

Internationalisering

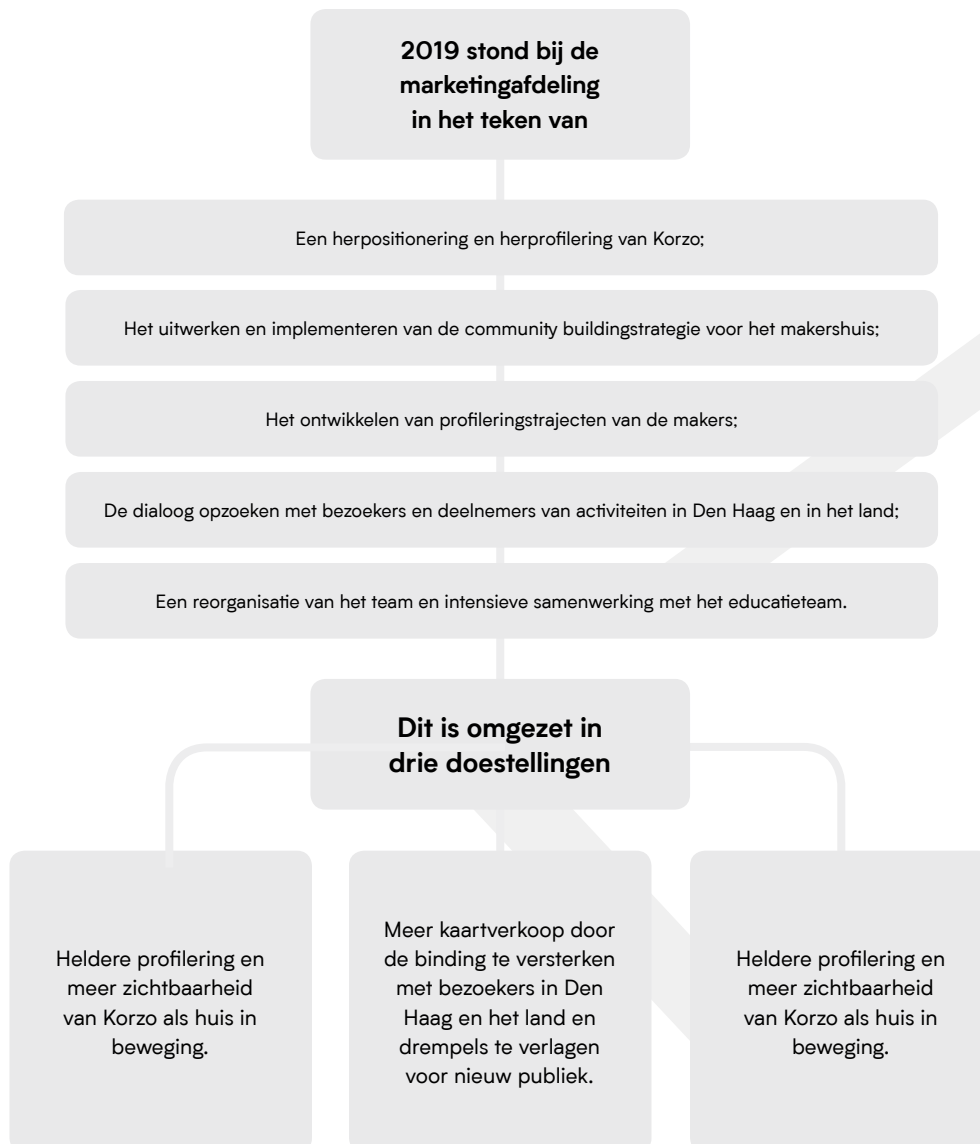
Opereren in een internationale wereld is voor Korzo vanzelfsprekend. Het hele jaar door reizen Korzo makers naar het buitenland om voorstellingen te tonen op festivals of om werk te maken voor gezelschappen. En andersom is het buitenland het hele jaar door in Korzo te gast, in de reguliere programmering of tijdens een festival. Korzo bracht in 2019 programma's uit: België, Frankrijk, India, Groot-Brittannië, Oostenrijk, Egypte, Verenigde Staten, Marokko en Japan. Korzo-producties reisden af naar Spanje, Italië, Duitsland en Servië.

Estuary

Gedurende 2019 werd intensief gewerkt aan een project waarin de samengebalde capaciteiten van het netwerk worden ingezet om twee grote problemen in de huidige dansecologie aan te pakken. Aan de ene kant zijn er de grote dansgezelschappen, die steeds meer moeite hebben om geschikte choreografen te vinden die met hun sterke artistieke signatuur vernieuwing in het gezelschap kunnen brengen. Aan de andere kant zijn er de onafhankelijke choreografen die het, op uitzonderingen na, niet lukt om een breder publiek te bereiken, en die, wanneer ze al worden uitgenodigd voor een gastchoreografie bij een groot gezelschap, onder de druk der omstandigheden niet in staat zijn om hun beste werk te tonen. Om deze bottleneck op te heffen is een ambitieus empowerment traject voor 24 choreografische toptalenten uitgedacht, onder de naam Estuary (de plek waar een rivier in de zee uitmondt). Het project wordt ondersteund door de 7 partners van Danse Qui Danse en een verdere ring van dansgezelschappen, waaronder het Nederlands Dans Theater, het Scapino Ballet, het Leipzig Ballet en Spellbound Contemporary Ballet in Rome. Eind 2019 is een subsidie aangevraagd bij het Creative Europe programma van de Europese Unie. In het geval van toekenning zullen gedurende de vier jaar van Estuary's looptijd maar liefst 42 nieuwe choreografieën worden gecreëerd.

Marketing en communicatie

Met een huis in beweging was de marketingafdeling in 2019 ook volop in beweging. Door de deuren open te gooien en ons tegelijkertijd te bezinnen op wat Korzo in de toekomst zou kunnen betekenen voor publiek, artiesten en de samenleving, werden nieuwe plannen ontwikkeld en werd opnieuw gekeken naar de profilering van Korzo. Het doel is om het publiek nog meer dan voorheen onderdeel te maken van ons huis (in dialoog), nieuwe publieksgroepen aan te spreken (bi-culturele millennials) en om helder in de toekomst te kunnen communiceren over wat we allemaal doen en wie onze makers zijn.

Korzo – Here to move you!

Samen met het vormgevingsbureau Het Echte Werk werd in 2019 een nieuwe huisstijl, branding en bijbehorende middelen ontwikkeld. Bij de start van het seizoen werd de huisstijl samen met de nieuwe website gelanceerd en zeer positief ontvangen. Het doel was om een dynamisch en fris gezicht van Korzo te laten zien van een organisatie die mensen graag in beweging brengt, creatieve ambities in beweging brengt en tegelijkertijd de bewegingen in de samenleving wilt tonen en daarover in gesprek wil gaan. Met het vizier op nieuwe kunst en met ruimte voor talent worden nieuwe verbindingen gesmeed en de deuren opengezet. Dit werd omgezet naar de nieuwe slogan Here to move you!

In dialoog met makers en het publiek

Het publiek van Korzo is avontuurlijk, nieuwsgierig, stedelijk en hoogopgeleid. Ze kiezen confrontatie boven garantie en inhoud boven vermaak. Het publiek komt voor het programma, maar ook voor de sfeer. De helft van ons publiek komt naar première en programma's in Den Haag, de andere helft bezoekt onze producties in het land, Europa en zelfs daarbuiten.

De jonge makers en het eigentijdse aanbod blijken aantrekkelijk voor een jong publiek (de helft is onder de 35 jaar). Zij bezoeken veel verschillend aanbod en hebben interesse in het meer eigentijdse aanbod. Deze groep komt niet alleen het meeste voor onder het huidige publiek, maar is kansrijk voor het werven van nieuw publiek. Daarnaast zien we een groeiende groep mediore en seniore culturomnivoren (40+) vertegenwoordigd, die kapitaalkrachtiger zijn. Zij behoren tot het typische cultuurpubliek in Nederland en bezoeken een zeer divers aanbod. Er gaat speciale aandacht uit naar de internationale gemeenschap van Den Haag vanwege de "language no problem" programmering en de vele internationale artiesten die aan Korzo verbonden zijn.

Korzo wil de makers zoveel mogelijk en zo vroeg mogelijk in het proces al met het publiek verbinden. We nemen het publiek dan ook mee in de creatieve processen en groei van de makers. In de marketing en via educatie worden programma's en communicatiemiddelen ontwikkeld waarin de creatieprocessen worden geopend, zodat het publiek kan zien wat er achter de studiodeuren gebeurt. Maar we willen ook graag feedback over wat ze ervaren in onze zalen. Dat kan heel simpel met een gesprek na afloop van de voorstelling, maar ook door het publiek in een workshop kennis te laten maken met het bewegingsmateriaal en de methodiek waarmee makers werken. Hiervoor is een uitgebreid programma ontwikkeld van open studio's, researchpresentaties, danslessen, masterclasses, exposities, artikelen, blogs, podcasts en video's over de persoonlijke verhalen, tips van programmeurs, artiesten en publiek en videoportretten. Er worden gesprekken gevoerd met de makers hoe zij de verbinding met het publiek willen zoeken.

De ambitie is om het publiek dat onze voorstellingen in het land bezoekt, de komende periode ook uit te nodigen in Korzo om de makers en processen optimaal te volgen. Dit kan door persoonlijke bezoeken te organiseren, maar ook door de open studio's bijvoorbeeld te live streamen. Met de tourtheaters wordt per stad gekeken wie het potentiële publiek is, relaties

aangegaan met lokale initiatieven en zichtbaarheid gecreëerd. Voor nieuw publiek proberen we via de samenwerking de drempels te verlagen en hun nieuwsgierigheid op te wekken.

Publieksoontwikkeling onder twintigers en dertigers

Het jonge publiek komt niet alleen het meeste voor onder het huidige publiek, maar is kansrijk voor het werven van nieuw publiek. In 2018 is een community buildingstrategie rondom de makers van Korzo uitgedacht en in 2019 uitgewerkt in trajecten om deze kansrijke groep te bereiken en een relatie met ze te ontwikkelen. Korzo vindt het belangrijk om te investeren in nieuwe generaties publiek, om zo draagvlak voor de toekomst te creëren en hen in aanraking te brengen met de belevingswereld die het theater biedt.

Community building

Een voorbeeld van community building is het project “Are we here yet?” dat we met steun van het VSBfonds en voortbouwend op onze ervaringen bij het India Dans Festival in 2018 zijn gestart. In de overtuiging dat de wereld van onze jonge makers en de onderwerpen die hen bezighouden goed aansluit bij de belevingswereld van hun generatiegenoten, werken we met community managers die als taak hebben de verbinding te leggen tussen de Korzo makers en de millennial generatie.

Community managers zijn bemiddelaars, ambassadeurs, voorlopers of sleutelfiguren binnen een bepaalde community, die aansluit bij een genre of een maker uit ons huis. Ze zijn vergelijkbaar met de Vlaamse publiekswerker. Het is iemand die de werking met de stad en haar diverse gemeenschappen verbindt en participanten en publiek op een actieve en duurzame manier betreft. Het verschil met een publiekswerker is dat de community manager een nauwe band heeft met een specifieke community. Zij werken nauw samen met de programmeurs, educatiemedewerkers en marketingmedewerkers om (context)programmaconcepten te ontwikkelen of aan te scherpen, relaties met de gemeenschap te initiëren, te peilen waar de behoeftes en barrières liggen, en de activiteiten op een relevante en effectieve manier te promoten in de beoogde gemeenschap. Door zo te werken wordt er bottom-up gebouwd en is de impact duurzaam: er worden langdurige relaties aangegaan, de community heeft een actieve rol binnen de activiteiten die ontwikkeld worden en promotie werkt als een olievlek doordat de juiste influencers in de community bereikt worden.

In 2019 hebben we een urban denktank opgericht die vanuit de behoeftes van de community adviseert en cureert op het gebied van programmering, educatie en marketing. Een ander succesvol voorbeeld is het makertraject van de Surinaams-Nederlandse choreograaf Ryan Djojokarso. Rondom zijn voorstelling LIBI is in samenwerking met een community manager een uitgebreid randprogramma opgezet met video-interviews van de artiesten, een luisterpaal met korte audio-verhalen van millennials over migratie, een social take-over en de zoektocht naar figuranten. Hierdoor hebben we voor een volledige inbedding in de Surinaamse gemeenschap gezorgd.

De verhalen en communicatiemiddelen

De communicatie van Korzo verschuift steeds meer naar middelen die gecreëerd worden speciaal voor het publiek. De communicatiestroom is een continue mix van 'oude' en 'nieuwe middelen' en toegespitst op informatie verschaffen, inzicht geven, prikkelen en kaartverkoop stimuleren. Korzo biedt rondom zijn activiteiten interessante, maar ook gepersonaliseerde content aan als artikelen, interviews, video's, korte beeldimpressies en tips van publiek, artiesten en programmeurs. Naast de videotrailer werden meerdere docu-achtige videoserieën en videoportretten gemaakt om zo het publiek mee te nemen in de verhalen van de makers. Ook maken veel makers tijdens hun creatieproces video's met hun telefoon wat op laagdrempelige wijze direct inzicht geeft in hun creatieproces. In 2019 is geëxperimenteerd met audioverhalen rondom de thematiek van voorstellingen.

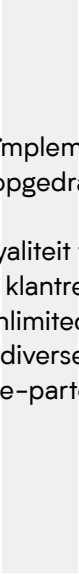
Deze content wordt verspreid via de populaire social media kanalen, nieuwsbrieven, service mails en direct mailings. De nieuwe website is 'user-based' wat betekent dat het is ontwikkeld vanuit de gebruikers en niet vanuit de activiteiten die Korzo aanbiedt. In 2019 waren er 132.708 gebruikers waarvan 130.608 nieuwe gebruikers met meer dan 500.000 paginabezoeken. Bijna 30% hiervan is tussen de 25 en 34 jaar oud. Dit is ook de grootste groep op facebook (21%) en instagram (43%). Facebook is gestegen naar 11.250 en instagram in 1 jaar van 2500 naar 4000 volgers. Opvallend is dat door de social contentstrategie 22% van het verkeer naar de website komt uit de socials, wat uitzonderlijk ver boven het landelijk gemiddelde ligt. De volgers van social media zijn niet alleen afkomstig uit Den Haag, maar uit het hele land en zelfs ver daarbuiten. Het openingspercentage van de nieuwsbrieven schommelt rond de 45%.

In 2020 worden ook de festivalwebsites van CaDance en India Dans Festival user-based ontwikkeld. Opvallend is dat deze festivalsites tijdens de festivalperiode vaak meer bezoekers trekken dan de reguliere website. Ook de tijd die mensen spenderen op deze subsites is buitengewoon hoog: gemiddeld tussen de 2,5 en 5 minuten terwijl de Korzo site zelf sessies van onder de 2 minuten registreert.

In de mediamix ligt de nadruk op print, radio, online en televisie om inspirerende verhalen van artiesten te verspreiden en naamsbekendheid te creëren. Korzo heeft een breed netwerk opgezet van schrijvende pers, mediakanalen en adverteerders. Naast de Korzo kanalen worden daarnaast speciale campagnes ontwikkeld vanuit de beoogde publieksgroepen voor de diverse genres, eigen producties, festivals, Jong Korzo en highlights uit het programma.

Data-analyses en CRM software

In 2018 is een grote slag geslagen in de ontsluiting van de data via de kassa, website en socials. Er is een vergelijkend onderzoek gedaan van 2014 tot 2017 en tussen de verschillende genres. Hierdoor is een beter beeld ontstaan van het bezoek- en koopgedrag van onze bezoekers. In 2019 is een CRM systeem aan-

geschaft en geïmplementeerd dat dagelijks inzicht geeft in de kaartverkoop, het bezoek- en koopgedrag en waaruit eenvoudig servicemails gestuurd worden.

Om die klantloyaliteit te verhogen zijn de eerste stappen gezet om meer inzicht te krijgen in de klantreis (inspelen op de behoeftes van onze bezoekers) en zijn er klantpassen (Unlimited Pas, Korzo kortingspas en de Profpas). De loyaliteit wordt ook binnen de diverse genres en festivals beloond met extra kortingen op combi-tickets, passe-partouts en goede early bird acties.

Samenwer- kingspartners

Korzo heeft een uitgebreid netwerk en opereert zelf ook als netwerk. Het geven van een overzicht van alle samenwerkingspartners zou dit verslag daarom te omvangrijk maken. Hieronder in vogelvlucht een korte schets van een aantal samenwerkingspartners.

Den Haag Dansstad

Korzo heeft in de afgelopen jaren met een groot aantal partners samengewerkt, zowel in Den Haag als daarbuiten.

De samenwerking tussen Korzo en Nederlands Dans Theater (NDT) op het gebied van talentontwikkeling voor dansmakers en dansers kan zelfs internationaal gelden als een voorbeeld voor de synergie tussen een groot gezelschap en een productiehuis voor onafhankelijke choreografen. In het verleden waren het vooral dansers met choreografische ambities die na afloop van hun verbintenis aan het gezelschap bij Korzo aanklopten. Maar sinds 2013 is de samenwerking geïnstitutionaliseerd, en in 2017 werd ze met aanpassingen gecontinueerd tot 2020. Vanuit een gedeelde verantwoordelijkheid voor talentontwikkeling worden de activiteiten op elkaar afgestemd, waarbij vier daarvan gezamenlijk worden uitgevoerd: Here we live and now (3 nieuwe korte stukken van Haagse choreografen), Up & Coming Choreographers (3 nieuwe korte stukken voor de dansers van NDT2), een jaarlijkse coproductie van een avondvullende voorstelling, en Shortcuts XL (een project rond de transitie naar het grote podium).

De samenwerking met het Holland Dance Festival heeft zich ontwikkeld tot een partnerschap op basis van complementariteit. Tegenover het internationale karakter en de focus op gezelschappen van het HDF staat de focus op in Nederland werkende onafhankelijke choreografen van CaDance. Voor het Haagse publiek een perfecte afwisseling. Korzo is een van de centrale locaties van het Holland Dance Festival en Korzo medewerkers worden ingezet om het Holland Dance Festival te produceren. En per traditie laat Korzo een avondvullende productie in première gaan aan het begin van het Holland Dance Festival.

Het Nationale Theater is als collega-theater een belangrijke gespreks- en afstemmingspartner waar het gaat om het verzorgen van een volledig aanbod van podiumkunsten voor het vlakkevloercircuit in de stad Den Haag. Het Nationale Theater (locatie Theater aan het Spui) is tevens de belangrijkste partner voor het CaDance festival.

Partners per discipline

Dans

Binnen de landelijke danssector is er ook een structurele jaarlijkse samenwerking met Conny Janssen Danst, waarbij getalenteerde Korzo choreografen de kans krijgen om met de dansers van het gezelschap een stuk te maken.

Korzo is lid van de NAPK (Nationale Associatie Podiumkunstenaars) en VVP (Vlakke Vloer Platform). En op internationaal gebied van de IETM (Informal European Theatre Meeting).

Muziek

Op het gebied van muziek wordt samengewerkt met lokale en nationale partners, zoals Festival Dag in de Branding, Rewire, het Koninklijk Conservatorium en Muziekgebouw aan 't IJ. Op lokaal niveau werkt Korzo verder samen met het Paard en het Zuiderstrandtheater.

Fysiek theater / Circus

Voor de circusprogrammering is een intensieve samenwerking met de opleiding Codarts Circus Arts. Samen met Festival Circolo, Circusstad Rotterdam, HH Producties, Maaspodium, TENT circustheater producties neemt Korzo zitting in de Circuscoalitie.

Jeugd/jongeren

Voor de jeugd/jongerenprogrammering wordt jaarlijks samen gewerkt met Holland Dance Festival en Festival De Betovering. Binnen de educatieve programma's met aanbod voor Haagse scholen wordt structureel samen gewerkt met de Haagse koepel voor educatie CultuurSchakel en de culturele instellingen (HNT, Gemeentemuseum, Filmhuis) die samen het culturele programma van het Johan de Wittcollege invullen. Frontaal is sinds een aantal jaren het impresariaat van diverse Jong Korzo producties en voor het jongerentrajec Crosstown wordt intensief samengewerkt met de cultuurankers Laaktheater, Muzee, De Nieuwe Regentes en Theater Dakota.

Professionals - amateurs

Korzo programmeert nieuwe talenten en gevestigde namen en laat op deze manier een actueel palet zien van de disciplines die zij in huis heeft. Hierbij gaan de programmeurs het risico niet uit de weg, maar houden zij het publiek en hun wensen wel altijd in het achterhoofd. Daarom gaat Korzo ook graag het gesprek aan met het publiek door het bieden van nagesprekken, lezingen, diners met makers of andersoortige rand- en contextprogrammering.

In 2018 is het gesprek met GUAP (General Urban Arts Platform) op initiatief van Korzo gestart om met de hiphop partners uit de stad een dansevenement te organiseren dat het

verschil tussen amateurs en professionals overstijgt. In mei 2019 vond de eerste editie van This is Drip! plaats. Samen met het Haags Hiphophuis is Korzo een professionaliseringstraject gestart voor danscrew Heavy Hitters die aangaf behoefte te hebben aan een verdieping van hun werk. Met een kleine subsidie vanuit de urbanregeling van het Prins Bernhard Cultuurfonds hebben zij hun eerste voorstelling kunnen maken.

Cultureel ondernemerschap

Korzo is in staat op verschillende fronten extra financiering binnen te krijgen. Met de komst van de nieuwe directeur is daarnaast een duidelijke beweging naar buiten toe gemaakt. Op zoek naar samenwerkingspartners, kansen en financiële mogelijkheden. De ondersteuning vanuit het VSB fonds voor het “Are we here yet?” programma is daar een voorbeeld van.

Daarnaast initieert Korzo bijzondere eigen programma's, producties en treedt regelmatig op als coproducent. Dat doet zij in Nederland maar ook in het buitenland, in samenwerking met partners in Portugal, Spanje, Denemarken, Duitsland, Italië en elders. Door het aangaan van coproducties komt er ook bijzonder werk naar Korzo wat een afwisselend en kostenefficiënt programma oplevert.

Verhuur

Korzo is eind 2019 gestart met een verhuurexpert die onderzoek verricht naar de verdere verhuurmogelijkheden van het pand. Los van haar artistieke drijfveer en rol, verhuurt Korzo haar ruimtes als dit de reguliere activiteiten niet in de weg zit. In 2019 maakten o.a. de volgende organisaties gebruik van onze faciliteiten: Aegon, CBI, Border Sessions, Gemeente Den Haag, NAPK, Holland Dance Festival, Ballet Barres Workouts, De Dutch Don't Dance Division en diverse politieke partijen en ambassades.

Naast de incidentele verhuur zijn er ook twee structurele huurders van ons gebouw. Holland Dance maakt gebruik van twee kantoorverdiepingen, Rutger van Loon en Viresena Baldewsing zijn eigenaars van restaurant Floc wat rechts naast de ingang van Korzo gelegen is.

Foyer

In 2019 heeft de foyer een nieuwe uitstraling gekregen. Door middel van een gift van Stichting Exploitatie Appel Theater, heeft Korzo geïnvesteerd in nieuw meubilair, waardoor de ruimte meer warmte uitstraalt. Dit draagt bij aan de verdere verbetering van de gastvrijheid van het theater. De nieuwe inrichting van de foyer wordt goed ontvangen door het publiek en als prettig ervaren door freelancers die de ruimte gebruiken als werkplek.

Duurzaamheid

Korzo heeft aandacht voor duurzaamheid. Binnen de organisatie wordt er uitgebreid aandacht besteed aan energiebesparende maatregelen, het scheiden van afvalmateriaal en het hergebruik van materialen. In 2018 heeft de gemeente Den Haag aangekondigd op korte termijn zonnepanelen te plaatsen op het dak van het pand aan de Prinsestraat. Korzo neemt deel aan het duurzaamheidsoverleg tussen de culturele instellingen in Den Haag.

Financieringsmix

Naast de meerjarige subsidiegelden van de gemeente Den Haag en het Fonds Podiumkunsten, zijn de activiteiten van Korzo in het jaar 2019 mede mogelijk gemaakt door een groot aantal (private) fondsen, namelijk: Fonds1818, Stichting De Versterking, Janivo Stichting, Fonds Cultuurparticipatie, BNG Cultuurfonds, Fonds21, Prins Bernhard Cultuurfonds, Stichting Zabawas, M.A.O.C. Gravin van Bylandt Stichting, Van Ommeren de Voogt Stichting, VSBfonds en Stichting Dioraphte.

Het jaar 2019 is afgesloten met een negatief exploitatie resultaat van € 139.099,-. De totale omzet bedroeg € 4.039.839,-.

Door de toevoeging aan bestemmingsreserves voor een bedrag van € 153.652,- en tevens een onttrekking aan de diverse bestemmingsreserves voor een bedrag van € 262.052,-, heeft de stichting de algemene reserve moeten aanspreken voor een bedrag van € 30.699,-, waardoor deze daalt naar een niveau van € 315.269,-.

Het uitgebreide financiële verslag is opgenomen in de jaarrekening 2019.

Organisatieontwikkeling

Korzo als organisatie

Het jaar 2019 kenmerkte zich door voorbereidingen van de organisatie op de nieuwe subsidieperiode. De directeur-bestuurder werkte – samen met de hoofden – verder aan de ontwikkeling van de nieuwe organisatiestructuur. Mede door het vertrek van een aantal medewerkers kon de nieuwe afdeling Ticketing & Marketing gevormd worden en werd Verhuur een onderdeel van Horeca. Verder is gekozen om assistentie voor de Directie aan te stellen, zodat de directeur-bestuurder haar tijd efficiënter kan inzetten.

Ook in 2020 blijft de organisatie veranderen. Stacz Wilhelm, artistiek leider productiehuis dans en dansprogrammeur, kondigde in januari aan de organisatie na 22 jaar te verlaten. Een groot gemis voor Korzo, dat met zijn aankondiging veel kennis en expertise ziet vertrekken. De komende maanden worden gebruikt om diverse scenario's voor opvolging uit te werken. Daarbij spelen de uitslagen van de structurele subsidie aanvragen 2021 – 2024 van de gemeente Den Haag en het rijk (OCW en FPK) uiteraard een grote rol. En na 10 jaar te functioneren als hoofd Communicatie & Marketing bij Korzo, gaf Marieke van Oosten in januari aan toe te zijn aan een nieuwe uitdaging en zal Korzo in mei verlaten. Jeanine Roersma, die al voor Korzo als Hoofd Ticketing & Marketing werkte en lange ervaring binnen Korzo heeft als sr. Medewerker Communicatie, is per 1 april benoemd tot nieuw hoofd Marketing, Communicatie & Ticketing. Daarmee worden de marketing en kaartverkoop/balie-afdeling samengevoegd.

Daarnaast zijn in 2019 nieuwe Korzo-specifieke functiebeschrijvingen gemaakt en volgt – tot groot enthousiasme – een groot deel van het personeel inmiddels coachings- en scholingstrajecten. Daarbij is de gezamenlijke Unconscious Bias training van Sandra Williams goed te benoemen. Dit traject is door de organisatie als zeer positief ervaren en vormt de basis voor het verder te ontwikkelen inclusiviteitsbeleid van Korzo.

De medewerkers van Korzo ervaren een solide werkomgeving waarin zij hun kennis en expertise op professionele wijze kunnen inzetten. De organisatie van Korzo kenmerkt zich door ervaring en expertise, een grote betrokkenheid bij de organisatie en zelfstandige en betrokken medewerkers, die een hoge kwaliteit en kwantiteit leveren. Per balansdatum bestond het personeelsbestand van Korzo uit 27,82 fte (inclusief 0,61 tijdelijke dienstverbanden voor artiesten). Korzo is lid van de werkgeversvereniging NAPK en hanteert de Cao Toneel en Dans.

Personeelssamenstelling naar sekse en leeftijd per 31 december 2019

Naast onderstaand overzicht van kantoor- en uitvoerend personeel werkt Korzo als makershuis met choreografen, dansers, dramaturgen, kostuumontwerpers en componisten die ofwel in dienst komen of als zelfstandigen aan de slag gaan. Deze dienst- of opdracht-

contracten worden afgesloten voor de duur van een bepaalde productie en dit bestand is dus erg variabel. Degenen die in 2019 in dienst zijn geweest bij Korzo als dansers en choreografen zijn om die reden niet in onderstaand overzicht opgenomen.

Leeftijd	Man	Vrouw	Totaal
>24	0	2	2
25 - 34	8	6	14
35 - 44	1	11	12
45 - 54	3	3	6
55 - 64	2	4	6
>65	2	0	2
Totaal	16	26	42

Investerings in personeel en arbeidsmarkt

Korzo vindt het belangrijk om een organisatie te zijn waar mensen kansen krijgen. Kansen om zich te ontwikkelen als medewerker, als kunstenaar en richting de arbeidsmarkt. Vanuit die filosofie bieden wij graag jonge mensen in opleiding de kans stage te lopen of werker-
varing op te doen voor een korte periode. Dat geldt echter niet alleen voor jonge mensen, maar ook voor andere werkzoekenden die lastiger instappen op de arbeidsmarkt. In 2019 heeft Korzo veel medewerkers de kans geboden in het kader van duurzame inzetbaarheid een opleiding te volgen of zich te laten coachen. Bij coaching gaat het om coaching t.b.v. de vakinhoud of loopbaancoaching. Ook is gebruik gemaakt van het Ontwikkeladvies45+ van Minister Koolmees. De opleidingen en coaching worden medegefinancierd door het Sociaal Fonds Podiumkunsten.

Daarnaast zijn in 2019 diverse opleidingen voor het gehele personeel georganiseerd om samen te leren: in het voorjaar een sessie over Ongeschreven regels, in het najaar Unconscious bias in het kader van inclusiviteit en diversiteit. In dit kader heeft ook een workshop voor de makers plaatsgevonden om hen in dit proces mee te nemen. Ook deze sessies zijn medegefinancierd door het SFPK.

Korzo wil haar rol als kenniscentrum voor zowel de artistieke als de niet-artistieke mensen blijven ontwikkelen. Korzo draagt voor de dansers en choreografen af aan stichting Omscholing Dansers Nederland. In 2019 zijn Korzo-specifieke functiebeschrijvingen tot stand gekomen, die ondersteunend zijn voor de Planningscyclus en de medewerkers meer inzicht zullen geven in de eigen functie en de samenhang met die van anderen. Vervolgens

heeft een functieweging plaatsgevonden, waarbij de functies die niet in de cao Toneel en Dans waren ingeschaald in het functieraster zijn geplaatst.

Korzo heeft deelgenomen aan de commissie cao Toneel en Dans en is blij met de nieuwe cao die per 1 januari 2020 in werking is getreden. Daarnaast volgt Korzo met belangstelling de arbeidsmarktagenda.

Samenstelling Raad van Toezicht

In 2019 is de samenstelling van de Raad van Toezicht gewijzigd en uitgebreid naar zes leden. Derrick Brown en Marinke van Riet zijn in de zomer toegetreden, waardoor de Raad van Toezicht weer op volle kracht en toekomstbestendig is.

De Raad van Toezicht is in 2019 in totaal 6 keer bij elkaar gekomen, waarvan 1 keer zonder de directeur/bestuurder. In deze vergadering heeft de Raad van Toezicht het eigen functioneren en de Code Cultural Governance besproken. Ook heeft er een functioneringsgesprek plaatsgevonden met de directeur/bestuurder.

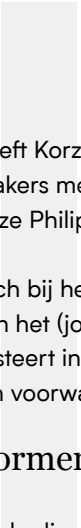
Code Cultural Governance

Korzo past de principes van de Code Cultural Governance in haar beleid toe. Korzo hanteert een Raad van Toezicht model, de leden zijn onafhankelijk en onbezoldigd. De leden worden benoemd voor 3 jaar, elk lid kan 1x herbenoemd worden voor eenzelfde periode. De Raad van Toezicht hanteert het volgende rooster van aftreden:

Naam	Functie	Toetreding	Einde 1e termijn
Mw. C.T.M. de Boer	VZ	20/04/2017	20/04/2020
Dhr. A. van Rijn	PM	01/04/2018	01/04/2021
Mw. B.E.H. Zwezerijnen	Lid	01/04/2018	01/04/2021
Dhr. M. van Zaane	Lid	01/04/2018	01/04/2021
Dhr. D.D. Brown	Lid	02/07/2019	02/07/2022
Mw. M.K. van Riet	Lid	02/07/2019	02/07/2022

Code Culturele Diversiteit

Door er actief op uit te gaan, wordt Korzo als vanzelfsprekend onderdeel van de veranderende stad en wereld. Korzo ontwikkelt programma's en festivals die aansluiten bij de stad

Den Haag. Zo heeft Korzo in het verleden bijvoorbeeld het project Satyagraha opgezet, waarbij Korzo makers met zangers en dansers uit de stad, zoals Kwekers in de Kunst en het Zangam koor, deze Philip Glass opera hebben gemaakt.

Korzo spiegelt zich bij het aannemen van personeel, docenten en makers bewust aan de samenstelling van het (jonge) publiek waarmee ze werkt. Korzo verbindt zich aan diverse partners en investeert in community managers. Diversiteit of inclusie is voor Korzo geen thema, het is een voorwaarde om toekomstbestendig te kunnen opereren.

Wet Normering Topinkomens

De beloning van de directeur/bestuurder wordt vastgesteld door de Raad van Toezicht conform de Cao Toneel en Dans en valt binnen de Wet Normering Topinkomens (WNT).